

FCI DELOVNI PREIZKUS IZ PAŠE
TRADICIONALNI NAČIN
(FCI-HWT TS)
(brez borderskih ovčarjev)

FEDERATION
CYNOLOGIQUE
INTERNATIONALE
FOR DOGS WORLDWIDE

Januar 1 2018

1. UVOD

1.1. Delovni preizkus iz paše tradicionalni stil FCI (HWT TS) je mednarodni test in se izvaja da bi ohranili značilnosti, povezane z zmožnostjo ravnanja z ovcami. S tem testom vzpodbujamo vzrejni izbor psov, uporabnih za pašo. Pravila HWT TS so narejena v duhu ohranjanja vseh teh lastnosti.

1.2. Uspešno opravljen preizkus HWT TS je priporočilo za uporabo psa pri vzreji in za sodelovanje na prireditvah v tradicionalnem slogu FCI Herding Trials (IHT TS).

1.3. Pasma, primerne za udeležbo v TS, imajo različna ozadja. Nekatere pasme služijo kot čuvaji črede na kmetijskih območjih, drugi pa delajo s čredami.

1.4. V tradicionalnem načinu velja da je vsakodnevni kontakt med kmetom in psom z namenom hranjenja črede ali pa pašnje na nezavarovanih območjih. Te ovce se ne bojijo ljudi ali psov ampak jih spoštujejo. Ker ovce zaupajo svojemu pastirju so mu pripravljene slediti na nove pašnike in na molzenje.

1.5. Na preizkusu v tradicionalnem načinu morajo psi dokazati, da imajo osnovo, da postanejo pastirski ali ovčarski psi. Naloga psa je ravnanje s čredo, na način da jo spravi v ali iz ograde in nadzira čredo v preprostih manevrih, in popravlja gibanje črede ki se odceplja.

1.6. FCI skrbno pripravlja vaje, ki jih v tradicionalnem slogu lahko opravijo vse pasme in postavlja skupno podlago vsem, ne glede na naloge, ki jih imajo različne pasme v vsakdanjem delu.

2. SPLOŠNI POGOJI

2.1. Glavna načela za HWT TS so opredeljena v "SPLOŠNI POGOJI ZA ORGANIZACIJO DOGODKOV FCI (NHAT - HWT - IHT)".

2.2. Pravila za HWT TS morajo sprejeti in priznati vse članice FCI in pogodbeni partnerji.

2.3. Psi (več pasem glej PRILOGA 1 Splošnih pogojev za organizacijo FCI mednarodnih dogodkov (NHAT - HWT - IHT), ki so uspešno opravili preizkus HWT se lahko kvalificirajo za naziv mednarodnega prvaka lepote (C.I.B.)

2.4. Psi (več pasem glej PRILOGA 1 Splošnih pogojev za organizacijo FCI mednarodnih dogodkov (NHAT - HWT - IHT), ki so uspešno opravili preizkus HWT imajo pravico tekmovati v razredu delovni na vseh razstavah pod okriljem FCI v skladu s pravili teh dogodkov.

3. POSEBNI POGOJI

3.1. Območje in oprema

Območje in oprema morata biti sorazmerna glede na število ovac, ki se uporabljajo med preizkusom.

3.1.1. **Površina** - najmanj 50 x 100 metrov, po možnosti še večja; lahko je z naravnimi ovirami, kot so drevesa, vendar mora biti območje jasno določeno (omejeno) . Priporočeno je ograjeno območje, meje so lahko naravne ali umetne. Območje mora biti pred začetkom dogodka prazno in mora biti brez umetnih ovir. Če na terenu ovire že obstajajo, se sodnik lahko odloči da tam ostanejo, vendar jih ne uporabi.

3.1.2. **Pen** (ograda) – z obsegom najmanj 24 metrov (oblika ni predpisana, lahko je ovalna, kvadratna ali pravokotna), z vrati širine najmanj 2 metra, idealno na tečajih in s funkcionalno zaščito pred odpiranjem s strani ovac ali psa.

3.1.3. **Re-Pen** (ograda)- lahko je ista kot izstopna ograda ali pa je lahko drugje in je lahko manjša kot izstopna ograda.

3.1.4. **Proga** - naravna ali simulirana pot od ograde do pašnega območja, ki mora biti dolga najmanj 75 m. Celotna proga ne sme biti krajša od 200 m in ne daljša kot 400 m.

3.1.5. **Oznake** - drogovi ali drugi predmeti ali naravne točke za označevanje krajev spreminjanja smeri (vsaj 4), območje zaustavljanja (vsaj 4), površina za pašo (najmanj 4) ali druga morebitna mesta za izogibanje.

3.1.6. **Pašno območje** - s površino najmanj 80 metrov; kvadratni ali pravokotni; po možnosti z vegetacijo za ovčjo pašo. Meje območja paše je treba označiti, npr. s palicami na robovih, peskom, žagovino ali podobnimi organskimi snovmi, naravne meje kot je pot ipd. Pašno območje naj ne bi bilo ograjeno z ogrado oz. samo na eni ali dveh straneh.

3.2. Število ovac

3.2.1. Čreda za vsak preizkus mora biti sestavljena iz najmanj 10 ovac, zaželeno večje število.

3.2.2. Skupno število tekmovalcev mora omejiti organizator glede na skupno število ovac, ki so na voljo, v zvezi z zavezo glede dobrobit živali.

3.3. Čas

3.3.1. Merjenje časa se začne, ko se vodnik dotakne vrat ograde za odpiranje (začetek vaj) in se konča, ko jih vodnik po opravljenih vajah zapre.

3.3.2. Sodnik določi čas, ki ga mora pred začetkom opravljanja preizkusov sporočiti vsem vodnikom. Čas je za vse pse enak.

4. Vaje

4.1. Vaje, ki vključujejo varovanje

4.1.1. Pen (izhod iz ograde)

Namen: Pes vodi ovce iz ograde, mirno in brez stresa za ovce.

Opis: naloga temelji na dejstvu, da v praksi tradicionalnega načina ovce poznajo psa in pastirja. Ker se na preizkusu navadno ne poznajo, jih je treba najprej predstaviti drug drugemu. Torej, vodnik lahko najprej psa vodi okoli ograde in predstavi psa ovcam izven ograde. Ko se vodnik dotakne vrat za odpiranje začne teči čas. Vodnik postavi psa blizu vstopne točke, da s tem pri odpiranju vrat prepreči pobeg črede. Ko vodnik odpre vrata, pes privede ovce iz ograde. Vodnik in pes stabilizirata čredo izven ograde nato vodnik zapre vrata ograde, pes med tem časom nadzira čredo. Točkovanje vaje se konča, ko vodnik pošlje psa in le ta privede čredo.

Resne napake: pes preganja ovce ali jih lovi in jih razdeli. Njihov izhod je prehitel ali če se ovce, ki so že bile zunaj vrnejo v ogrado.

4.1.2. Stop

Namen: Ker se čreda včasih ustavi na poti do paše in nazaj, na primer pred križiščem, kjer vozijo vozila, vaja vključuje tudi ustavitev črede in varovanje te linije.

Opis: čredo je treba ustaviti v omejenem prostoru z aktivnim delom psa, ki ščiti tudi stop linijo, potem ko se čreda ustavi. Takoj ko se čreda umiri, gre vodnik omejeno stop-linijo in gleda v obe smeri, podobno kot prečkanje pravega križišča.

Resne napake: pes ali čreda prečka sprednjo zaustavitveno linijo v smeri gibanje, če pes ni bil vpleten v ustavitev jate, ali tudi če jo je ustavil prezgodaj.

4.1.3. Paša

Namen: Paša ovac na določenem območju. Umirjanje črede in paša (ovce se začnejo pasti) je zelo pomembna vaja. Ovc se ne sme motiti in ne smejo biti v stresu in morajo pričeti s pašo. Pomembno pri vaji je, da se ne pasejo zunaj meja območja paše.

Opis: Po privedbi črede na pašo (po možnosti v središče), vodnik lahko, pes pa mora zapustiti območje paše. Ovce morajo začeti s pašo (jesti) ali najmanj se umiriti, če ne želijo jesti. Naloga vodnika in psa je gledati da čreda ostane v določenem območju (v območju vaje); če ovca ali čreda zapusti prostor, jo mora pes pripeljati nazaj. Slog psa pri varovanju meja je odvisen od delovnega sloga določene pasme. Pomembno je, da pes opazuje ovce in jih drži v določenem območju na lastno pobudo. Preden čreda zapusti pašo (območje) in nadaljuje pot, se morajo ovce pasti vsaj nekaj trenutkov. Sodnik da signal, kdaj vodnik lahko naroči psu, da zbere čredo in zapustita območje paše.

Resne napake: ovce zapustijo omejeno območje, ker ga psa ni uspel varovati; ali če pes ovce odžene stran.

4.1.4. Re-Pen (zganjanje v ogrado)

Namen: Pripeljati čredo v njihovo območje kjer počivajo, ogrado, na miren način, da bi se izognili poškodbam; ovce se ne smejo v ogrado vrniti prehitro (dirjajoče); zagozdenje na vratih ni zaželeno.

Opis: To se mora doseči z aktivnim delom psa pod nadzorom vodnika, izvedeno mora biti mirno in brez hitenja. V bližini ograde mora biti čreda stabilizirana, zadrži jo pes, medtem ko vodnik odpira vrata. Takoj, ko so vse ovce znotraj ograde, vodnik zapre vrata, medtem ko pes blokira vrata, da ovcam prepreči izhod iz nje. Zapiranje vrat pomeni konec preizkusa in konec merjenja časa.

Resne napake: pes ne more stabilizirati in kontrolirati črede, ali jih spraviti v ogrado, ali če ovce, ki so že bile v ogradi uidejo iz nje.

4.2. Vaje, ki vključujejo vodenje

4.2.1. Premikanje

Namen: Pri vodenju črede na poti do območja paše in nazaj mora pes dokazati, da je sposoben nadzorovati čredo, tako da se čreda premika, spreminja smer in hodi po progi mirno in gladko, brez stresa.

Opis: Pes vodi ovce do vodnika mirno brez stresa. Pes mora spremljati čredo na miren, neprekinjen način. Sodnik mora označiti 4 mesta za spremembo smeri (drog, drevo, zunanji kot ograje itd.), ki se jih obide. Pes mora delati z občutkom, z razdaljo do črede, ne s pritiskom na čredo če to ni potrebno. Premik okoli ovac mora biti miren, zaradi česar se ovce premikajo tekoče (mirno) v določeni smeri, in jim preprečuje, da bi se čreda nagnetla okoli vodnika oziroma ravno obratno, da bi se oddaljila od vodnika.

Resne napake: pes izgubi nadzor nad čredo, če pes ne more kontrolirati črede, ali ovce uberejo bližnjico. Pes odžene ovce stran ali jih lovi in razdeli.

4.3. Vedenje

Namen: Sodnik ocenjuje nagon, instinktivno delo in nežnost psa (do črede) ter sodelovanja z vodnikom tekom celotnega opravljanja vaj, od začetka do konca preizkusa. Psi morajo pokazati tudi lastno iniciativo za delo, ne samo delo na ukaz vodnika. Dobro sodelovanje med vodnikom in psom se odraža v tem, kako se pes odziva na ukaze vodnika.

Opis: Sodnik ocenjuje predvsem sposobnost psa za pašo, ki se odraža v različnih slogih dela različnih pasem. Sodnik ocenjuje moč psa, občutek za ravnovesno točko (nasproti vodnika), pobuda psa in njegova želja po delu. Več negativnih lastnosti ima pes ima manj točk lahko dobi za svojo delo. Če pes ni aktiven na lastno pobudo, ga je težko motivirati, da prikaže pravilno delo. Ukazi vodnika morajo imeti učinek na vedenje psa, zato jih je treba podati mirno in prepričljivo. V težjih razmerah in z "težjimi" ovčami, naj sodnik upošteva to situacijo ali pozitivno oceni ravnanje vodnika in psa pri upravljanju s čredo.

Resne napake: pes ignorira ukaze. Pes ima malo interesa za čredo.

Diskvalifikacija: grabljenje ali grizenje ovac.

5. OCENJEVANJE

5.1. Ocenjevalne točke

5.1.1. Sodnik odloči, koliko točk bo odštel za vsako vajo (lahko tudi vse točke za eno nalogo).

5.1.2. Sodnik lahko odšteje le celo točko (ne polovico ali manj).

5.1.3. Tabela točkovanja:

Ime vaje	točke
Vaje, ki vključujejo varovanje:	
Izhod iz ograde	15
Zganjanje v ogrado	5
Stop	15
Paša	20
Vaje, ki vključujejo vodenje	
Premikanje	30
Vedenje	15
SKUPAJ	100

5.2. Ocene

Opisna ocena	Kratika	Točke
Odlično	Odl (EXC)	90-100 točk
Prav dobro	Pd (VG)	80-89 točk
Dobro	Db (G)	70-79 točk
Zadostno	Zd (SAT)	60-69 točk
Nezadostno	Nz (NP)	Manj kot 60 točk
Brez točk	Bt (NPA)	Nič točk
Odstop	Ods. (R)	Nič točk
Diskvalifikacija	Dis (DIS)	Nič točk

6. KONČNE DOLOČBE

6.2. Ta pravila v celoti nadomestijo pravila, veljavna od 1. aprila 2009.

6.3. Ta pravila so bila odobrena na sestanku komisije FCI Herding Dogs, ki je potekala v Interlaknu (CH) 23. aprila 2017.

6.4. Ta pravila je odobril Generalni odbor FCI v Kijevu avgusta 2017. In so v veljavi od 1. januar 2018.

6.5. V primeru prevodnih neskladij se angleško besedilo šteje za izvirnik.

ANEKS 1: SEZNAM OVČARSKIH PASEM, KI LAHKO
SODELUJEJO NA FCI PAŠNIH PRIREDITVAH IN SE LAHKO
POTEGUJEJO ZA NASLOV CACITR ALI REZERVNI CACITR

IME PASME IN GRUPA, KI JI PRIPADA

- 15 CHIEN DE BERGER BELGE 1
- 16 OLD ENGLISH SHEEPDOG 1
- 38 WELSH CORGI CARDIGAN 1
- 39 WELSH CORGI PEMBROKE 1
- 44 BERGER DE BEAUCE 1
- 53 KOMONDOR 1
- 54 KUVASZ 1
- 55 PULI 1
- 56 PUMI 1
- 83 SCHIPPERKE 1
- 87 GOS D'ATURA CATALA 1
- 88 SHETLAND SHEEPDOG 1
- 93 CAO DA SERRA DE AIRES 1
- 113 BERGER DE BRIE 1
- 138 CHIEN DE BERGER DES PYRENEES A FACE RASE 1
- 141 CHIEN DE BERGER DES PYRENEES A POIL LONG 1
- 142 SLOVAKIAN CHUVACH 1
- 156 COLLIE ROUGH 1
- 166 DEUTSCHER SCHAEFERHUND 1
- 171 BOUVIER DES ARDENNES 1
- 176 BERGER PICARD 1
- 191 BOUVIER DES FLANDRES/VLAAMSE KOEHOND 1
- 194 CANE DA PASTORE BERGAMASCO 1
- 223 HOLLANDSE HERDERSHOND 1
- 238 MUDI 1
- 251 POLSKI OWCZAREK NIZINNY 1
- 271 BEARDED COLLIE 1
- 277 HRVATSKI OVCAR 1
- 287 AUSTRALIAN CATTLE DOG 1
- 293 AUSTRALIAN KELPIE 1
- 296 COLLIE SMOOTH 1
- 311 SAARLOOSWOLFHOND 1
- 313 NEDERLANDSE SCHAPENDOES 1
- 332 CESKOSLOVENSKY VLČIAK 1
- 342 AUSTRALIAN SHEPHERD 1
- 347 BERGER BLANC SUISSE 1
- 45 BERNER SENNENHUND 2
- 46 APPENZELLER SENNENHUND 2
- 47 ENTLEBUCHER SENNENHUND 2
- 58 GREAT SWISS MOUNTAIN DOG 2
- 147 ROTTWEILER 2

181 RIESENSCHNAUZER 2
340 SAINT MIGUEL CATTLE DOG 2
14 VASTGOTASPETS 5
135 SVENSK LAPPHUND 5
189 SUOMENLAPINKOIRA 5
212 SAMOYED 5
237 NORSK BUHUND 5
284 LAPINPOROKOIRA 5
289 ISLENSKUR FJARHUNDUR 5
336 PERRO DE AGUA ESPAÑOL 8
209 TIBETAN TERRIER 9